

ДИПЛОМИРАНЕ

УКАЗАНИЯ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ И КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА

ПРАКТИКО-ПРИЛОЖНИЯ ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ

ЗА СПЕЦИАЛНОСТТА „ИЗПЪЛНИТЕЛСКО ИЗКУСТВО“ – НАРОДНИ ИНСТРУМЕНТИ ИЛИ НАРОДНО ПЕЕНЕ

/актуален от учебната 2023/2024 г./

А. УКАЗАНИЯ:

1. Практико-приложният държавен изпит се провежда в учебно заведение, осъществяващо музикално обучение на деца по музикален инструмент и народно пеене.
2. Практико-приложният изпит се провежда в учебно заведение на територията на Благоевград, с изпитна комисия определена със Заповед на Ректора, в която задължително се включва и базовият учител, определен за провеждането на Преддипломната педагогическа практика в семестъра предшестваш държавния изпит.
3. Времето и периода за провеждане на практико-приложния държавен изпит се определя със заповед от Ректора, а конкретният ден и час се съгласува между членовете на държавната изпитна комисия. Дипломантът е задължен да се съобрази с решението на изпитната комисия.
4. Учебното заведение поема ангажимента да осигури при необходимост:
 - ✓ Корепетитор;
 - ✓ Аудиовизуални технически средства
5. При желание, студентът може сам да осигури:
 - ✓ Корепетитор или съпровождащ състав от народни инструменти;
 - ✓ Необходимите аудиовизуални средства;
6. Студентите имат право да направят избор по отношение на:
 - възрастово-изпълнителския показател:
 - ✓ с представител на каква възрастова група да проведат практико-приложния изпит;
 - ✓ какво да бъде нивото на изпълнителските умения на обучавания;
 - музикално-фолклорния материал:
 - ✓ фолклорно-стилово еднообразен или разнообразен;
 - ✓ метрически организиран или безмензурен;
 - конкретни деца, с които да проведат практико-приложния изпит от утвърдените базови учебни заведения в Благоевград или от други населени места;
 - ✓ в случай на избор на деца от друго населено място, практико-приложният изпит задължително се провежда в Благоевград;

Б. КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ:

Държавен практико-приложен изпит-УКАЗАНИЯ_IzIz narodni_2023	Дата на отпечатване: 01.10.2023 г.	Version: 3	Page 1 of 4
---	---------------------------------------	------------	-------------

I. Организация на урока:

Представяне на предварително съставен План-конспект, включващ:

- Тема и цел на урока;
- Избор на педагогически методи и подходи, в зависимост от:
 - ✓ Възрастта на обучавания;
 - ✓ Изпълнителските умения на обучавания;
 - ✓ Музикалността
- Формулиране на очакваните резултати и прогнозиране на степента на усвояемост;
- Избор на художествен материал /при певците: съобразяване на амбитуса на песента с гласовия диапазон на ученика/;
- Предварителен анализ на подбрения музикален материал по отношение на:
 - ✓ Форма /обособени дялове и характер/;
 - ✓ Изпълнителски изразни средства, необходими за пресъздаване на художествената образност;
 - ✓ Съотнасяне на техническата проблематика към изпълнителските умения на обучавания;
- Структуриране на урока:
 - ✓ Оптимален вариант на съотношение между частите на урока;
 - ✓ Определяне на последователността на музикалните дейности;
 - ✓ Общо времетрае според изискванията, определени от учебното заведение;
 - ✓ Създаване на логични връзки между теория и практика;
 - ✓ Бравене с ясна и точна терминология;

II. Представяне и изучаване на ново музикално произведение:

- Избор на начин за представяне:
 - ✓ Синтезирана информация за творбата;
 - ✓ Прослушване чрез: собствено изпълнение на студента или чрез аудио/видео запис;
- Определяне на общия характер и обособяване в най-общ план на параметрите на музикалната изразност /в зависимост от нивото на обучаемия-начално или напреднало/;
- Разучаване на новото произведение:
 - ✓ предварително интонационно-ритмическо овладяване на определени фрази, подготвено чрез разпяването/разсвирването;
 - ✓ орнаментално олекотяване при интонационно-ритмически проблеми;
 - ✓ изучаване по фрази;
 - ✓ постепенно свързване на фразите;
 - ✓ следене за правилната постановка, с акцентирано внимание върху звукообразуването, звукоизвличането и дишането;
 - ✓ при певците – придържане към диалектните особености на песента и следене за ясното и отчетливо артикулиране на текста /при необходимост – разясняване на непознатите диалектни думи/;
 - ✓ при певците – транспониране на песента при необходимост;
- педагогическо общуване;

III. Окончателна оценка:

Държавен практико-приложен изпит-УКАЗАНИЯ_IzIz narodni_2023	Дата на отпечатване: 01.10.2023 г.	Version: 3	Page 2 of 4
---	---------------------------------------	------------	-------------

Всеки един от двата компонента /организация на урока и представяне и изучаване на ново музикално произведение се оценява поотделно.

Окончателната оценка е средноаритметична между оценките на двата компонента.

Отличен 6 – Предварително съставен план-конспект, включващ всички *обособени изисквания към компонент 1* и резултата от изпълнение на дейностите по *компонент 2, по отношение*: представянето на музикалната творба по начин, провокиращ интереса на обучаемия; избора на методи и подходи, подходящи за определяне на характера и параметрите на музикалната изразност; избор на оптимални методи и подходи, подпомагащи изучаването на музикалната творба; педагогическо общуване, стимулиращо обучаемия към активност;

Много добър 5 – Предварително съставен план-конспект, включващ всички *обособени изисквания към компонент 1* и резултата от изпълнение на *дейностите по компонент 2, по отношение*: представянето на музикалната творба по начин, провокиращ интереса на обучаемия; недобре подбрани методи и подходи при определяне на характера и параметрите на музикалната изразност; избор на оптимални методи и подходи, подпомагащи изучаването на музикалната творба; педагогическо общуване, стимулиращо обучаемия към активност;

Много добър 4 – Предварително съставен план-конспект, включващ всички *обособени изисквания към компонент 1*, но с пропуски по отношение на предварителния анализ на музикалния материал или недобър избор на педагогически методи и подходи; по отношение резултата от изпълнение на *дейностите по компонент 2*: представянето на музикалната творба по начин, провокиращ интереса на обучаемия; недобре подбрани методи и подходи при определяне на характера и параметрите на музикалната изразност; избор на оптимални методи и подходи, подпомагащи изучаването на музикалната творба; педагогическо общуване, стимулиращо обучаемия към активност;

Среден 3 – Предварително съставен план-конспект с незначителни пропуски по отделните показатели *към компонент 1*; по отношение резултата от изпълнение на *дейностите по компонент 2*: недобре подбрани методи и подходи при представянето на музикалната творба, определяне на характера и параметрите на музикалната изразност, изучаването на музикалната творба; педагогическо общуване, недостатъчно стимулиращо обучаемия към активност;

Слаб 2 – съществени пропуски и неточности при съставянето на план-конспекта по отделните показатели *към компонент 1*; по отношение резултата от изпълнение на *дейностите по компонент 2*: недобре подбрани методи и подходи при представянето на музикалната творба, определяне на характера и параметрите на музикалната изразност, изучаването на музикалната творба, водещи до слаб краен резултат от обучението; проблеми в педагогическото общуване.

Държавен практико-приложен изпит-УКАЗАНИЯ_IzIz narodni_2023	Дата на отпечатване: 01.10.2023 г.	Version: 3	Page 3 of 4
---	---------------------------------------	------------	-------------

- **Комисия, съставила указанията:**
 - проф. д.н. Румен Потеров;*
 - проф. д-р Иванка Влаева;*
 - доц. д-р Николина Кротева;*
 - гл.ас. д-р Магдалена Лобутова*

- *Статут – на основен трудов договор*
- *Година на въвеждане на програмата – 2023*
- *Указанията са обсъдени и приети на Катедрен съвет на катедра Музика с Протокол №2023 г. и утвърдени на заседание на ФС с протокол №2023 г.*

- *Ръководител на катедра "Музика":.....*
/доц. д-р Бинка Добрева/

- **Комисия:**
 - проф. д.н. Румен Потеров.....*

 - проф. д-р Иванка Влаева.....*

 - доц. д-р Николина Кротева.....*

 - гл.ас. д-р Магдалена Лобутова.....*

Държавен практико-приложен изпит-УКАЗАНИЯ_IzIz narodni_2023	Дата на отпечатване: 01.10.2023 г.	Version: 3	Page 4 of 4
---	---------------------------------------	------------	-------------

ДИПЛОМИРАНЕ

VII. УКАЗАНИЯ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ И КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА

УСТНИЯ ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ

ЗА СПЕЦИАЛНОСТТА „ИЗПЪЛНИТЕЛСКО ИЗКУСТВО“ – НАРОДНИ ИНСТРУМЕНТИ ИЛИ НАРОДНО ПЕЕНЕ

/актуален от учебната 2023/2024 г./

А. УКАЗАНИЯ:

1. Устният държавен изпит за студентите-дипломанти от специалност „Изпълнителско изкуство – народно пеене или народни инструменти“ се провежда под формата на **публичен концерт**. В него участват всички студенти, завършващи специалността, като предварително съставят **програма, с реда на участие**.
2. Съставянето на програмата трябва да следва изискванията за:
 - Фолклорно-стилово разнообразие в реда на изпълняваните творби;
 - Контрастност по характер на отделните музикални творби;
3. Изпитният материал за всеки студент трябва да отговаря на следните изисквания:
 - Изпълнение на три произведения от различни фолклорни области;
 - Произведенията да са различни по характер:
 - ✓ едното произведение трябва да бъде безмензурно;
 - ✓ останалите две произведения да се различават по отношение на темпото и размера /желателно е едното да бъде в равноделен, а другото в неравноделен размер/
 - Песенният материал за певците трябва да бъде изпълнен с целия текст;
 - Изпълняваният материал да не е с времетраене надвишаващо 15 минути
4. Концертната програма трябва да отговаря на следните изисквания:
 - Концертната изява да бъде публично оповестена чрез съответните рекламни материали.
 - В концертната изява могат да участват и фолклорни формации / инструментална, танцова и хорова/, но като съпровождащи изпълнението на дипломанта.
 - Да се провежда във времето след утвърждаването на държавната изпитна комисия със заповед на Ректора на ЮЗУ „Н. Рилски“;
 - Денят, мястото и часът на концертната изява да бъдат предварително съгласувани с членовете на държавната изпитна комисия;
 - Членовете на държавната изпитна комисия да бъдат писмено поканени на концертната изява;

Забележка: Самостоятелния публичен концерт, трябва да бъде с времетраене не по-малко от 45 минути.

Устен държавен изпит- УКАЗАНИЯ_IzIz narodni_2023	Дата на отпечатване: 01.10.2023 г.	Version: 3	Page 1 of 4
--	---------------------------------------	------------	-------------

Б. КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ:

I. Интегрална интерпретационна въздейственост:

- Общо драматургическо изграждане /убедителност на интерпретацията и музикалност/, в контекста на характера и съдържанието на произведението;
- Сценично поведение – органично-артистично присъствие и емоционално въздействие;
- Ярко изявено емоционално-личностно отношение към съдържателността на творбата и разкриващо принадлежността ѝ към съответната фолклорна област;
- Интерпретация, съобразена с присъщите за съответната фолклорна област стилово-изпълнителска традиция.

II. Техничко-художествена резултатност:

Общи изисквания:

- Техничко-изпълнителска прецизност по отношение на:
 - ✓ Чистота на интонирането;
 - ✓ Артикулация, съответстваща на характера;
 - ✓ темпо, съответстващо на фолклорния образец;
 - ✓ фразирание – логически продиктувано от музикалното развитие;
 - ✓ динамика, изхождаща от логиката на образното развитие
 - ✓ метрико-ритмическа устойчивост;
 - ✓ дишане и звукова опора /за певци и духови инструменти/
- Звукоизвличане и орнаментиране, съответстващи на стиловата принадлежност на творбата.

Специфични изисквания за певците:

- Ясна дикция и отчетливо артикулиране;
- Придържане към диалектните особености на песента;

III. Окончателна оценка:

Отличен 6 – по отношение на компонент 1: убедителност на интерпретацията; ярко емоционално-въздействащо сценично присъствие; изявено емоционално-личностно отношение към съдържателността на творбата; съответствие с музикално-стилистичните особености на фолклорната област и изпълнителската традиция; **по отношение на компонент 2:** технико-изпълнителска прецизност; звукоизвличане и орнаментиране, съответстващи на стиловата принадлежност на творбата; за певците – точно придържане към специфичните изисквания;

Много добър 5 - по отношение на компонент 1: убедителност на интерпретацията; недостатъчно ярко емоционално-въздействащо сценично присъствие; изявено емоционално-личностно отношение към съдържателността на творбата; съответствие с музикално-стилистичните особености на фолклорната област и изпълнителската традиция; **по**

Устен държавен изпит- УКАЗАНИЯ_IzIz narodni_2023	Дата на отпечатване: 01.10.2023 г.	Version: 3	Page 2 of 4
--	---------------------------------------	------------	-------------

отношение на компонент 2:техничко-изпълнителнска прецизност, с незначителни пропуски по отношение на някой от показателите в критерий 1; звукоизвличане и орнаментиране, съответстващи на стиловата принадлежност на творбата; за певците – точно придържане към специфичните изисквания;

Добър 4 - по отношение на компонент 1: недостатъчна убедителност на интерпретацията, поради недостатъчно добре изяснено емоционално-лично отношение към съдържателността на творбата; недостатъчно ярко емоционално-въздействащо сценично присъствие; съответствие с музикално-стилистичните особености на фолклорната област и изпълнителската традиция; **по отношение на компонент 2:** технико-изпълнителнска прецизност, с пропуски по отношение на някой от показателите в критерий 1; звукоизвличане и орнаментиране, съответстващи на стиловата принадлежност на творбата; за певците – придържане към специфичните изисквания, но с известни проблеми в дикцията и алтикулирането или придържането към диалектните особености на песента;

Среден 3 - по отношение на компонент 1: недостатъчна убедителност на интерпретацията, поради неясноти в емоционално-лично отношение към съдържателността на творбата; въздействащо сценично присъствие, но неотговарящо на характера на творбата; съответствие с музикално-стилистичните особености на фолклорната област, но недобре изградено драматургическо развитие; **по отношение на компонент 2:** технико-изпълнителски проблеми по отношение на показателите в критерий 1; частични проблеми в звукоизвличането и орнаментирането; за певците –придържане към специфичните изисквания, но с някои проблеми в дикцията и алтикулирането или придържането към диалектните особености на песента;

Слаб 2 - по отношение на компонент 1: неубедителна интерпретация; неясноти в емоционално-личностното отношение към съдържателността на творбата; невъздействащо сценично присъствие; несъответствие с музикално-стилистичните особености на фолклорната област; недобро драматургическо изграждане; **по отношение на компонент 2:** проблеми с технико-изпълнителската прецизност;

Устен държавен изпит- УКАЗАНИЯ_IzIz narodni_2023	Дата на отпечатване: 01.10.2023 г.	Version: 3	Page 3 of 4
--	---------------------------------------	------------	-------------

- **Комисия, съставила указанията:**
проф. д.н. Румен Потеров;
проф. д-р Иванка Влаева;
доц. д-р Николина Кротева;
гл.ас. д-р Магдалена Лобутова

- **Статут – на основен трудов договор**
- **Година на въвеждане на програмата – 2023**
- **Указанията са обсъдени и приети на Катедрен съвет на катедра Музика с Протокол №2023 г. и утвърдени на заседание на ФС с протокол №2023 г.**

- **Ръководител на катедра "Музика":**.....
/доц. д-р Бинка Добрева/

- **Комисия:**
проф. д.н. Румен Потеров.....

проф. д-р Иванка Влаева.....

доц. д-р Николина Кротева.....

гл.ас. д-р Магдалена Лобутова.....

Устен държавен изпит- УКАЗАНИЯ_IzIz narodni_2023	Дата на отпечатване: 01.10.2023 г.	Version: 3	Page 4 of 4
--	---------------------------------------	------------	-------------

ДИПЛОМИРАНЕ

УКАЗАНИЯ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ И КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ ПРИ

ЗАЩИТА НА ДИПЛОМНА РАБОТА

ЗА СПЕЦИАЛНОСТИТЕ: „ПЕДАГОГИКА НА МУЗИКАЛНОТО ИЗКУСТВО“

ИЗПЪЛНИТЕЛСКО ИЗКУСТВО – НАРОДНИ ИНСТРУМЕНТИ ИЛИ НАРОДНО ПЕЕНЕ

/актуален от учебната 2023/2024 г./

I. Общи изисквания при защита на дипломна работа:

1. Разработването на дипломна работа се разрешава на студенти, които:
 - Към момента на подаването на молба до ръководителя на катедрата имат среден успех **Много добър /4.50/**, утвърден с решение на Факултетния съвет;
 - Са избрали тема и са определили обект за изследване;
 - Имат съгласието на преподавателя – утвърден като научен ръководител на дипломанта с решение на катедрения съвет и носещ отговорността за разработването и изпълнението на изискванията за подобен труд
2. Дипломната работа трябва да отговаря на изискванията за този вид студентски разработки и спецификата на специалността.
3. Студентите, сливащи трети и четвърти курс, подават молба за разработване на дипломна работа в края на зимния семестър на последната учебна година при условията на т.1 и т.2;
4. Разработването на дипломната работа се осъществява в съответствие с Правилника за образователните дейности, чл. 48, а именно:
 - След разработването, дипломната работа се представя в катедрата за **обсъждане**, не по-късно от **един месец преди публичната защита**;
 - Научният ръководител декларира писмено, че дипломната работа е завършена и може да се допусне до защита.
 - Дипломната работа се рецензира от преподавател, определен от катедрата, отговаряща за обучението, в срок не-по-късно от 1 месец преди датата на защитата, а предложенията за външни рецензенти се утвърждават от декана;
 - Рецензията трябва да бъде депозирана в катедрата не по-късно от 1 седмица преди защитата;
 - **В седмицата преди защитата**, дипломантът има право да се **запознае с рецензията**.
 - Защитата се насрочва след като дипломантът представи справка от учебен отдел, че е **положил всички семестриални изпити**.
5. Защитата на дипломната работа протича по следния начин:

Защита на дипломна работа- УКАЗАНИЯ_IzIz narodni_2023	Дата на отпечатване: 01.10.2023 г.	Version: 3	Page 1 of 4
---	---------------------------------------	------------	-------------

- Председателят на изпитната комисия съобщава имената на дипломанта и темата на дипломната работа;
 - Дипломантът представя експозе на дипломната работа в рамките на 7-8 минути;
 - След експозето се прочита рецензията на дипломната работа;
 - Членовете на изпитната комисия и евентуално присъстващите гости задават въпроси на дипломанта;
 - Дипломантът отговаря на зададените въпроси, като започва с отговор на въпросите, поставени от рецензента;
 - След отговорите следват изказвания;
 - В края на процедурата се дава възможност на дипломанта за заключително изказване.
6. Защитите на дипломни работи са публични.
7. Оценките на проведените защити на дипломните работи се обсъждат и поставят на закрито заседание на комисията.
8. Когато научният ръководител е член на изпитната комисия, той не участва в определянето на оценката на своя дипломант.
9. Оценките, поставени от членовете на държавната изпитна комисии, утвърдени със заповед на ректора, не подлежат на обжалване и преразглеждане.

II. Процедурата по защита на дипломната работа включва следните стъпки:

- Представяне на дипломната работа от дипломанта с необходимите писмени или електронни илюстрации (с продължителност до 7 минути);
- Прочитане на рецензията;
- Поставяне на въпроси от членовете на ДИК във връзка с дипломната работа и от присъстващите;
- Отговяне на посочените в рецензията забележки и/или препоръки и въпроси, в следния ред:
 - ✓ на рецензента;
 - ✓ на членовете на ДИК;
 - ✓ на присъстващите;

III. Писмените дипломни работи се оценяват по следните критерии и показатели:

1/ Съответствие с изискванията:

- 1.1. Съобразно избраната тема, поставените целите и задачи.
- 1.2. На Указанията относно съдържание, обем и структура.

2/ Съдържателност на работата:

- 2.1. Пълнота и логичност на изложението.
- 2.2. Демонстрирано познаване на теорията и практиката в съответната област.
- 2.3. Задълбоченост на анализите.
- 2.4. Оригиналност на предложенията за усъвършенстване.
- 2.5. Обоснованост на предложенията.

3/ Техническо оформление на работата

- 3.1. Оформление на текстовата част (стил и език, правопис, печатни грешки и др.)
- 3.2. Оформление на графичната част (графики, диаграми, приложения и др.)

IV. Устното представяне и защита на дипломните работи се оценява по следните критерии и показатели:

Защита на дипломна работа- УКАЗАНИЯ_IzIz narodni_2023	Дата на отпечатване: 01.10.2023 г.	Version: 3	Page 2 of 4
---	---------------------------------------	------------	-------------

1/ Представяне по същество:

- 1.1. Общо впечатление за яснота, стегнатост и увереност на презентацията.
- 1.2. Цялостно и точно представяне на дипломната работа.
- 1.3. Демонстрирано разбиране на проблемите в изследваната организация и на подходите за решението им.
- 1.4. Умело използване на илюстративните материали.
- 1.5. Правилно и точно отговаряне на зададените въпроси.

2/ Техническо представяне:

- 2.1. Качество на нагледните материали.
- 2.2. Количество на нагледните материали за презентация.

Оценяването на писмените дипломни работи се извършва по точкова система. Максимално възможният брой точки е 27 въз основа на определени диапазони и оценки, получени посредством усреднените стойности на точките, дадени от членовете на комисията:

При среден брой 21,7 и повече точки (над 80 % от максималния) - отличен 6;
19 - 21,6 точки (над 70 %) – много добър 5;
16,3 - 18,9 точки (над 60 %) – добър 4;
13,6 - 16,2 точки (над 50 %) – среден 3.

За оценяване на устната защита при максимален брой точки 21 са приети аналогично следните диапазони и оценки:

При среден брой 16,9 и повече точки (над 80 % от максималния) – отличен 6;
14,8 - 16,8 точки (над 70 %) – много добър 5;
12,7 - 14,7 точки (над 60 %) – добър 4;
10,6 - 12,6 точки (над 50 %) – среден 3.

Защита на дипломна работа- УКАЗАНИЯ_IzIz narodni_2023	Дата на отпечатване: 01.10.2023 г.	Version: 3	Page 3 of 4
---	---------------------------------------	------------	-------------

- **Комисия, съставила указанията:**
проф. д.н. Румен Потеров;
проф. д-р Иванка Влаева;
доц. д-р Николина Кротева;
гл.ас. д-р Магдалена Лобутова

- *Статут – на основен трудов договор*
- *Година на въвеждане на програмата – 2023*
- *Указанията са обсъдени и приети на Катедрен съвет на катедра Музика с Протокол №2023 г. и утвърдени на заседание на ФС с протокол №2023 г.*

- *Ръководител на катедра "Музика":.....*
/доц. д-р Бинка Добрева/

- **Комисия:**
проф. д.н. Румен Потеров.....

проф. д-р Иванка Влаева.....

доц. д-р Николина Кротева.....

гл.ас. д-р Магдалена Лобутова.....

Защита на дипломна работа- УКАЗАНИЯ_IzIz narodni_2023	Дата на отпечатване: 01.10.2023 г.	Version: 3	Page 4 of 4
---	---------------------------------------	------------	-------------